

Reglemente för JÖNÅKERS HÄRADSALLMÄNNING

Innehåll

Sid 2 Sammanfattning av "Lagen om Häradsallmänningar" från 1952

Sid 3 – 11 Jönåkers Häradsallmänningens reglemente

Sid 12 – 19 Aktuell lagtext 2015

Reglementet (sid 3 – 11) är fastställt av Länsstyrelsen i Södermanlands län att gälla från och med den 24 augusti 2016

Denna sida är inte officiellt fastställd av länsstyrelsen.

Lagen om Häradssällmännningar

Lagen om Häradssällmännningar (1952:166) reglerar vad som gäller för Häradssällmännningarna. Nedan är ett antal huvudpunkter i lagen summerade.

Huvudpunkterna i lagen är

- Definition av vad en allmännning är
- Delägandet är bestämt av så kallade oförmedlade mantal. Mantalet är kopplande till fastigheten och inte till den som just nu äger en viss fastighet
- En allmännning "skall bibehållas oförminskad där ej i lag annorlunda stadgas", men det är möjligt att sälja mark "om avsevärd förmån för delägarna därigenom vinnes" och det "inte är för men för skogsskötseln" på allmänningen.
- En allmännning får inte intecknas – dvs den kan inte läggas som säkerhet för ett lån
- Om en fastighet, som inte är taxerad som lantbruksenhet har delaktighet i häradssällmänningen kan länsstyrelsen, efter framställning av allmäningsstyrelsen förordna att rätten till delaktighet tas bort och att fastighetsägaren får ersättning.
- Lagen skiljer på "avkastning" och "kapitalinkomst". Ersättningar för markförsäljningar, intrång mm definierar lagen som "kapitalinkomst" och den är ej utdelningsbar. Ersättningarna ska skattas på normalt sätt. Kapitalinkomst får bara användas till nya markinköp eller efter länsstyrelsens godkännande till grundförbättringar som till exempel en ny skogsbilväg.
- Det är delägarna (=stämman) som beslutar om hur respektive års "behållen avkastning" ska användas (förenklat så är "behållen avkastning" årets vinst). "Behållen avkastning" kan till sin helhet delas ut till delägarna eller om stämman så beslutar kan delar eller allt fonderas.
- Styrelsen kan besluta om eventuellt markförvärv – om reglementet medger det.
- Ledamöter i styrelsen ska vara bosatta i Sverige och får inte vara underårig eller ha förvaltare. Länsstyrelsen kan medge dispens.
- Styrelseledamot får inte närvara vid beslut som rör avtal mellan honom och delägarna eller på annat sätt har ett intresse som kan vara i strid med delägarnas.
- Förvaltning och räkenskaper ska granskas av två eller flera revisorer som utnämnts på stämman – eller på annat sätt om reglementet säger så.
- Alla delägare har rätt att närvara på stämman och även rösträtt på stämman
- På distriktsstämma har ingen rätt att rösta för mer än 1/10 av röstetalet och max en fullmakt per närvarande.
- Det står i lagen att man i reglementet får besluta om man vill ha distriktsombud (som i så fall ska utses på särskilda distriktsstämmor)
- Formalia kring stämma och extrastämma bl.a. rösträtt.
- Formaliafrågor kring när stämmobeslut vinner "laga kraft", enskild delägars rätt att överklaga stämmobeslut, möjligheter att pröva beslut och allmännings skötsel i allmän domstol mm.
- Allmänningen ska ha ett av delägarna – det vill säga stämman – beslutat reglemente. Reglementet ska fastställas av länsstyrelsen

Reglemente för

Jönåkers Häradsallmänning

Antaget på ordinarie årsstämma år 2015-05-06

Fastställt av länsstyrelsen i Södermanlands län att gälla från och med den 24 augusti 2016.

ÄGANDERÄTTEN

1 §

Regleras i "Lag (1952:166) om häradsallmänningar".

Häradsallmänningen tillhör ägarna av de fastigheter vilka är satta i mantal inom Jönåkers härad eller med vilka, enligt vad fastighetsbildning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i allmänningen.

I äganderätten ingår till häradsallmänningen hörande fonder och andra tillgångar.

Firma är Jönåkers Häradsallmänning med organisationsnummer 818500-0976.

FÖRVALTNING OCH ORGANISATION

2 §

För förvaltning och skötsel av Häradsallmänningen skall finnas en styrelse som väljs på Häradsallmänningens ordinarie stämma.

Styrelsen har ansvar för att det finns en utsedd Skogsförvaltare med skoglig högskole utbildning som är chef för förvaltningen. Skogsförvaltaren ska vara en fysisk person och han ansvarar inför styrelsen. Skogsförvaltaren får inte utan styrelsens skriftliga medgivande driva handel med virke eller utöva annan konkurrerande verksamhet.

Styrelsen har ansvar för att det finns en utsedd kassaförvaltare eller väletablerat serviceföretag som sköter ut- och inbetalningar, bokföring mm. Kassaförvaltaren kan vara en styrelseledamot.

Styrelsen har rätt att anställa eller på annat sätt arvoda en Skogsförvaltare.

Styrelsen kan välja att tillsammans med andra allmänningar bilda ett driftbolag som då övertar ansvaret av förvaltningen och det kan även gälla ekonomifunktioner samt bokföring/bokslut.

Förvaltas allmänningen av driftbolag gäller samma krav på Skogsförvaltare som i andra stycket ovan.

Eventuellt driftbolag har då ansvar inför styrelsen.

HÄRADSALLMÄNNINGENS SKÖTSEL

3 §

Allmänningens mark ska vårdas och skötas i huvudsak enligt i Sverige traditionell och väl beprövad och accepterad teknik och metoder. Allmänningen skall även ha möjlighet att pröva nya moderna metoder.

Allmänningen ska ha en aktuell och uppdaterad traditionell skogsbruksplan.

Allmänningens skog och övriga tillgångar ska skötas så att delägarna får en långsiktigt hög och i huvudsak jämn avkastning.

ALLMÄNNINGSSTYRELSEN

4 §

Allmänningsstyrelsen har sitt säte inom Jönåkers härad.

Allmänningsstyrelsen skall bestå av 5 ledamöter jämte samma antal suppleanter. Respektive ledamot tillträder direkt efter val (per stämmodatum). Styrelsen är beslutsför då minst tre ledamöter eller suppleanter är närvarande.

Valberedningen ger förslag på ordförande och vice ordförande som därefter behandlas av styrelsen som är beslutsfattande.

Allmänningsstyrelsen skall ha en arbetsordning som årligen fastställs av styrelsen.

5 §

Allmänningsstyrelsen skall på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt förvalta allmänningens skogsmark och övriga tillgångar. Allmänningsstyrelsen skall också besluta i alla frågor som inte enligt lag eller detta reglemente skall beslutas av stämman. Styrelsen har rätt att delegera beslutsrätt till förvaltaren i löpande förvaltningsfrågor – men styrelsen är ansvarig mot stämman.

Allmänningsstyrelsen skall förvara handlingar, kartor och protokoll. Styrelsen skall också fullgöra de uppgifter som enligt lagen om häradsallmänningar, detta reglemente, myndigheter och andra lagar föreskriver.

Allmänningsstyrelsens uppgifter är bland annat följande:

- att bevaka frågor av intresse för delägarna
- att vårda och förvalta allmänningen och avkastningen från den
- att företräda delägarna i frågor rörande skog, mark och övriga tillgångar
- att utse skogsförvaltare, skogvaktare, kassör och utfärda instruktioner för dem
- att granska skogsförvaltarens förslag till verksamhet
- att besluta om uthyrning av bostäder eller byggnader, utarrendering av jordbruk, jakt och fiske, samt upplåtelse av övriga nyttigheter
- att utöva delägarnas beslutanderätt, i den mån lag eller reglemente inte ger beslutanderätten till delägarna
- att förbereda ärenden till stämman
- att ansvara för att det vid allmänningstämman förs protokoll
- att verkställa beslut fattade på allmänningstämman
- Allmänningsstyrelsen beslutar om inköp av fast egendom inom de ramar som stämman beslutar.

6 §

Protokoll skall föras vid sammanträde och undertecknas av sekreterare och justeras av ordföranden samt en ledamot. Protokollet justeras senast fjorton dagar efter sammanträde.

VALBEREDNINGEN

7 §

Valberedningen består av distriktsombuden, där distriktsombudet i Björkvik är sammankallande. Valberedningen ska bereda personvalen till stämman samt beslut om eventuella arvoden och ersättningar till dessa.

BESTÄMMELSER FÖR ALLMÄNNINGSSTYRELSEN

8 §

Allmäningsstyrelsens ledamöter samt suppleanter utses på ordinarie stämma men fyllnadsval kan ske på en extrastämma. Vid fyllnadsval ska nyvald ledamot väljas för den mandattid som återstår.

Allmäningsstyrelsens ledamöter väljs för en tid av fyra år. Avgår den valde under uppdragstiden, utses i hans ställe annan för den återstående delen av samma tid. Allmäningsstyrelsens ledamöter bör ha olika mandatperioder.

Om allmäningsstämman beslutar det, får ledamot av allmäningsstyrelsen skiljas från sitt uppdrag innan tiden för uppdraget har gått ut.

Majoriteten av ledamöterna respektive suppleanterna i allmäningsstyrelsen skall vara folkbokförda inom Södermanlands län.

Högst en ordinarie ledamot och en suppleant av allmäningsstyrelsen kan väljas utan att vara delägare eller ombud för bolag, kommun, samfällighet eller stiftelse som är delägare i Häradsallmanningen.

I det fall bolag, kommun annan samfällighet eller stiftelse är delägare skall ledamot av eller ombud för bolagets, kommunens, samfällighetens eller stiftelses styrelse kunna väljas till ledamot eller suppleant av allmäningsstyrelse och valberedning.

Avgående ledamot och suppleant kan omväljas.

9 §

Allmäningsstyrelse och valberedning är beslutföra då minst halva antalet ledamöter inklusive tjänstgörande suppleanter (i de fall allmanningen har suppleanter) är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som fått mer än hälften av de angivna rösterna. Vid lika röstetal gäller den mening som mötesordföranden har.

Är både ordförande och vice ordförande förhindrade att närvara, kan ledamöterna utse ordförande inom sig för att leda förhandlingarna vid aktuellt möte.

10 §

Ordförande av styrelsen har bland annat till uppgift

- att kalla till styrelsemöte när han anser att det finns behov eller när minst halva antalet ledamöter i styrelsen så begär
- kalla eventuella suppleanter när ordinarie har förhinder
- att bereda större frågor
- att vid sammanträde leda förhandlingarna, föredra ärenden och ansvara för att protokoll förs
- att på begäran delge information från protokoll och andra handlingar. Kan offentliggörandet misstänkas vara till men för allmanningen har ordföranden rätt att avslå framförd begäran. Styrelsen har rätt att på ordförandes – eller annans begäran - pröva framförd begäran och även pröva ordförandes beslut.

AVKASTNING OCH ANNAN INKOMST OCH ANVÄNDNING/FONDERING AV DESSA**11 §**

Regleras i lagen om Häradssällmanningar i 18 – 22 §.

Utdelningen skall utbetalas och tillfalla den fastighetsägare som enligt Lantmäteriets fastighetsregister är lagfaren ägare till delägarfastigheten per 31 december eller den inskrivningsdag som infaller närmast före 31 december.

RÄKENSKAPER OCH REVISION**12 §**

Räkenskapsåret omfattar tiden fr.o.m. 1 januari till och med 31 december (kalenderår).

13 §

Styrelsen ska årligen före 1:a april överlämna en årsredovisning underskriven av styrelsens ledamöter till allmänningens revisorer.

Årsredovisningen skall innehålla:

- Förvaltningsberättelse
- Styrelsens förslag till användning av behållen avkastning
- Resultat- och balansräkning med tillhörande principer och noter
- Sammanfattning av skogsbruksplan och sammanställning över avverkade volymer och andra mera omfattande åtgärder som genomförts under verksamhetsåret.

Årsredovisningen ska upprättas enligt god redovisningssed.

Allmänningsstyrelsens förvaltning skall granskas av minst två revisorer. Revisorerna jämte suppleanterna för dessa, utses av allmänningsstämman. Av revisorerna skall en vara kvalificerad.

Revisor utses för tiden till och med nästa årsstämma.

DELÄGARLÄNGD MED TILLHÖRANDE DELAKTIGHETSTAL

14 §

Allmänningsstyrelsen är ansvarig för att en delägarlängd finns tillgänglig vid allmänningstämma, extrastämma och distriktsstämma. Delägarlängd med tillhörande delaktighetstal (oförmedlade mantal) är upprättad enligt Lantmäteriets fastighetsregister.

Delägarlängden skall innehålla samtliga fastigheter med deläggande i allmänningen och dess ägare och med uppgifter om varje fastighets delaktighetstal. I de fall allmänningen är indelad i distrikt ska delägarlängden vara uppdelad i distrikt.

Delägare äger rösträtt på allmänningstämma efter sin/a delägarfastighets/ers delaktighet per stämmodatum med delaktighetstal enligt delägarlängden.

När delägarlängd godkänts skall den gälla vid eventuella omröstningar under allmänningstämma, extrastämma eller distriktsstämma.

DISTRIKTSSTÄMMA OCH DISTRIKTSOMBUD (delägarstämma)

15 §

På distriktsstämma utses distriktsombud och suppleant för respektive distrikt. Distriktsombud har sedan beslutsrätt på allmänningstämma.

Kungörelse om distriktsstämma utfärdas av distriktsombudet och skall innehålla uppgift om tid och plats för stämman. Kungörelse skall ske senast fjorton dagar före stämman genom kallelse i distriktets tidning och på sätt som beslutats på senaste distriktsstämma.

Huvuddragen i rösträtt regleras i "Lag (1952:166) om häradsallmänningar" i 32 §.

Enskild delägare har rätt att själv - eller genom ombud med fullmakt - utöva rösträtt vid stämman för sina egna delaktighetstal. Fullmakt ska vara skriftlig och gälla för viss person och den ska vara daterad och undertecknad av utställaren. Ingen får med stöd av fullmakt rösta för mera än en delägare.

På distriktsstämma får inte någon för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mer än en tiondel av hela det delaktighetstal som är företrätt på stämman.

Fastigheter med vilka är förenad rätt till delaktighet i allmanningen skall vara indelade i följande distrikt och för varje distrikt skall utses ett distriktsombud och en suppleant till nedan angivet antal:

Distrikt nr	Socken	Antal distriktsombud	Antal mantal
1	Björkvik	1	109,87
2	Kila-Lunda-Tuna	1	108,92
3	Nikolai	1	82,76
4	Bergshammar-Tunaberg	1	74,34
5	Stigtomta	1	62,07
6	Nykyrka-Bärbo-Halla	1	76,99

ANTAL MANTAL AVSER ÅR 2014. MANTAL SOM ÄGS AV JÖNÅKERS HÄRADSALLMÄNNING ÄR INTE MEDTAGNA.

Distriktsombud och suppleant utses för en tid av fyra år, räknat från och med den 1 januari, året efter det år då valet skett. Val av distriktsombud skall äga rum före den 1 december. Val av distriktsombud och suppleant skall äga rum vartannat år. Ena gången väljs ombud och suppleant för första, tredje och femte distrikten samt andra gången ombud och suppleant för övriga distrikt. Om inte en distriktsstämma har utlysts i tid skall allmäningsstyrelsen omgående utlysa en distriktsstämma.

Till distriktsombud får endast utses den, som vid distriktsstämman är röstberättigad.

På distriktsstämman skall beslutas:

1. Val av ordförande att leda mötet
2. Val av en justeringsman och sekreterare
3. Fråga om stämmans behöriga utlysande
4. Fastställa enligt lag och reglemente gällande röstetal för de närvarande
5. Val av distriktsombud och suppleant för 4 år
6. Hur kungörelse om nästa delägarstämma skall äga rum
7. Var protokollet skall hållas tillgängligt

Som stämmans beslut gäller den mening som fått mer än hälften av de avgivna rösterna efter röstetalet. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av ordföranden och vid personval avgör lotten.

Allmäningsstyrelsens ordförande ska omgående informeras om vilka personer som blivit valda, deras adresser och telefonnummer.

Protokoll skall föras vid distriktsstämma. Har beslut fattats genom omröstning skall anges hur röstningen utfallit. Protokoll undertecknas av sekreterare och justeras av ordföranden samt vald justeringsman. Protokollet justeras senast fjorton dagar efter sammanträde och skickas till allmäningsstyrelsen.

Protokollet skall hållas tillgängligt på plats som distriktsstämman bestämt.

ALLMÄNNINGSSTÄMMA

16 §

Delägarnas beslutanderätt utövas på allmäningsstämma genom distriktsombud och de delägare som vid stämman är närvarande eller gett fullmakt åt närvarande.

Huvuddragen i rösträtt och begränsning i rösträtt regleras i "Lag (1952:166) om häradsallmänningar" i 32 och 35 §.

Delägare äger rösträtt på stämman efter sin/a delägarfastighets/ers delaktighet per stämmodatum enligt delägarlängd.

Enskild delägare har rätt att själv - eller genom ombud med fullmakt - utöva rösträtt vid stämman för sina egna delaktighetstal. Dessa delaktighetstal ska avräknas från respektive distriktsombuds röstetal. Fullmakt ska vara skriftlig och gälla för viss person och den ska vara daterad och undertecknad av utställaren. Ingen får med stöd av fullmakt rösta för mera än en delägare.

17 §

Röstberättigade är närvarande distriktsombud och delägare eller ombud för delägare som deltar på stämman enligt 15 § godkänd längd för röstning.

Distriktsombudens röstetal utgörs av det röstetal som delägarna i distriktet sammanlagt har. Representeras distriktet av flera distriktsombud, delas distriktets röstetal lika mellan ombuden. Distriktsombudens röstetal minskas med närvarande delägars eller ombuds röstetal.

18 §

Ordinarie stämma skall hållas en gång per år och senast den 31 maj.

Ordinarie stämma ska hållas inom allmänningens ordinarie verksamhetsområde som omfattar Jönåkers Härad.

På ordinarie stämman skall behandlas:

1. Val av ordförande och sekreterare för stämman
2. Val av två justeringsmän som tillsammans med mötesordförande justerar protokollet
3. Fråga om stämmans behöriga utlysande
4. Fastställa enligt lag och reglemente gällande röstlängd för de närvarande samt upprop av distriktsombuden.
5. Framläggande av allmänningsstyrelsens förvaltningsberättelse och redovisning för räkenskapsåret, samt revisorernas berättelse.
6. Fastställande av resultat- och balansräkning
  - Besluta om hur behållen avkastning ska disponeras (t.ex. utdelning)
  - Disposition av vinst/förlust
  - Användning/fondering av eventuell kapitalinkomst
7. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid förvaltningsberättelsen omfattar.
8. Eventuella årsarvoden till förtroendevalda
9. Dagarvoden och resekostnadsersättning till ledamöterna i styrelsen, distriktsombud, förtroendevalda revisorer och eventuella andra förtroendevalda
10. Val av ordinarie ledamöter samt val av suppleanter till styrelsen. Mandattid är 4 år.
11. Val av revisorer. Mandattid 1 år.
12. Beslut om köp/försäljning av fastigheter
13. Frågor som i laga ordning blivit hänskjutna till stämman
14. Hur kungörelse om nästa allmänningsstämma skall ske
15. Var protokollet skall hållas tillgängligt

19 §

Kungörelse om stämma utfärdas av allmänningsstyrelsen och skall innehålla uppgift om tid och plats för stämman samt de ärenden som skall förekomma. Kungörelse skall ske senast fjorton dagar före stämman genom kallelse i tidning inom distrikten och på annat sätt som beslutats på senaste allmänningsstämman.

Kallelse skall ske med post eller e-post senast fjorton dagar före stämman.

Senast 15 mars skall delägare som önskar ta upp ärende på allmänningsstämma, anmäla det skriftligt till allmänningsstyrelsen. Ärende som anmälts till allmänningsstämma skall framgå av kungörelsen till stämman.

Ärende som inte upptagits i kungörelsen får inte avgöras på stämman, om inte ärendet enligt lag eller detta reglemente skall förekomma på stämman eller omedelbart föranledas av ärende som där skall avgöras. På såväl ordinarie stämma som extra stämma kan dock beslut fattas om extra stämma för behandling av viss fråga/ärende.

20 §

Allmäningsstyrelsen skall när och om den finner det lämpligt utlysa extra allmäningsstämma. Revisorerna får om deras granskning så kräver, skriftligen och med angivet skäl påfordra, att styrelsen skall utlysa extra stämma så snart det enligt gällande kallelseregler kan ske. Om styrelsen inte inom en vecka kallar till extrastämma så får revisorerna själva utlysa stämma.

Extra stämma skall också av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av delägare med sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmänningens hela delaktighetstal.

Länsstyrelsen får, när så anses nödvändigt, anmoda allmäningsstyrelsen att utlysa extra stämma. Efterkommer allmäningsstyrelsen inte inom en vecka sådan anmodan, får länsstyrelsen själv utlysa stämman.

21 §

Som stämmans beslut gäller den mening som fått mer än hälften av de avgivna rösterna efter röstetalet. Vid lika röstetal gäller den mening som biträds av ordföranden och vid personval avgör lotten.

22 §

På stämma skall genom allmäningsstyrelsens försorg föras protokoll. Har beslut fattats genom omröstning skall anges hur röstningen utfallit.

Protokollet skall undertecknas och justeras av ordföranden och två på stämman utsedda delägare eller ombud för delägare. Senast 14 dagar efter stämman skall protokollet hållas tillgängligt för delägarna på plats som stämman beslutat.

ÄNDRING AV REGLEMENTET**23 §**

Förslag till ändring av detta reglemente får, förutom av länsstyrelsen och stämman, väckas av delägare med ett sammanlagt delaktighetstal utgörande minst en tiondel av allmänningens hela delaktighetstal.

Beslut om ändring fattas av länsstyrelsen enligt lag.

Svensk författningssamling 1952:166

Det kan förekomma fel i författningstexterna, och bilagor kan saknas. Kontrollera därför alltid mot den tryckta versionen.

Lag (1952:166) om häradsallmänningar

SFS nr: 1952:166

Departement/myndighet: Landsbygdsdepartementet

Utfärdad: 1952-04-18

Ändrad: t.o.m. SFS 2012:78

Ändringsregister: [SFSR \(Lagrummet\)](#)

Källa: Regeringskansliet / Lagrummet

Allmänna bestämmelser om häradsallmänningar.

1 § Med häradsallmänning förstås i denna lag av ålder bestående häradsallmänning.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka länsstyrelser som ansvarar för uppgifter enligt denna lag. *Lag (2012:78).*

2 § Häradsallmänning tillhör ägarna av de fastigheter inom häradet vilka äro satta i mantal eller med vilka, enligt vad vid fastighetsbildning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i allmanningen. Med häradet förstås här det område, som häradet omfattat enligt den av ålder gällande häradsindelningen.

Ägarna av de i första stycket angivna fastigheterna åtnjuta delaktighet i allmanningen efter oförmedlade hemmantalet eller, i fråga om fastigheter för vilka rätten till delaktighet bestämts vid fastighetsbildning, efter den därvid stadgade grunden.

Är genom urminnes hävd, dom eller särskild av regeringen meddelad föreskrift eller på annat lagligt sätt annorledes än ovan sägs bestämt om rätt till delaktighet i häradsallmänning, vare det gällande. *Lag (1975:678).*

3 § Är rätt till delaktighet i häradsallmänning förenad med fastighet som innehaves med fideikommissrätt eller med ständig eller ärftlig besittningsrätt eller såsom boställe, äge innehavaren tillgodonjuta sagda rätt samt i frågor rörande allmanningen utöva rösträtt för fastigheten.

4 § Delägare må ej å annan överlåta sin rätt till delaktighet i häradsallmänning annorledes än gemensamt med den fastighet varmed rätten är förenad. Överlåtelse som sker i strid häremot vare ogill.

Utan hinder av vad nu stadgats må delägare å annan överlåta den rätt till utdelning från häradsallmänning som tillkommer honom. Sådan överlåtelse gäller ej mot ny ägare eller innehavare av fastigheten, dock att, där överlåtelsen skett genom avtal enligt vilket nyttjanderätt upplåtits till fastigheten, överlåtelsen skall, om ej annat avtalats, gälla så länge nyttjanderätten äger bestånd. Överlåtelse som här avses medför ej befogenhet att utöva delägaren tillkommande rösträtt i frågor rörande allmanningen.

5 § Häradsallmänning skall bibehållas oförminskad där ej här nedan annorlunda stadgas. Häradsallmänning må ej belastas med inteckning eller inskrivning av rättighet och ej heller tagas i mät för annan fordran än sådan för vilken åtnjutes förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen (1970:979) till betalning ur allmanningen. *Lag (1970:1016)*.

6 § Delägarnas rätt till häradsallmänning skall, där ej i lag för särskilt fall annorlunda stadgas, tillgodogöras för delägarnas gemensamma räkning.

Har någon genom urminnes hävd, dom eller särskild av regeringen meddelad föreskrift eller på annat lagligt sätt erhållit rätt att i visst avseende nyttja häradsallmänning, vare det gällande.

Delägare vare ej skyldig att med egna medel bidra till bestridande av utgifter för allmanningen. *Lag (1975:678)*.

7 § Häradsallmänning jämte vad från allmanningen härflyter skall förvaltas av en av delägarna vald allmänningsstyrelse enligt reglemente, som för varje häradsallmänning fastställs i den ordning nedan sägs.

Allmänningsstyrelsen utövar delägarnas beslutanderätt i alla frågor i vilka beslutanderätten ej genom lag eller reglementet förbehållits delägarna. I fall då beslutanderätten tillkommer delägarna utövas den å allmänningstämman.

Om avlösning av rätt till delaktighet i häradsallmänning

8 § Är rätt till delaktighet i häradsallmänning förenad med fastighet som ej är taxerad såsom lantbruksenhet, må länsstyrelsen, på framställning av allmänningsstyrelsen och efter hörande av fastighetens ägare eller i 3 § omnämnd innehavare av fastigheten, förordna att rätten till delaktighet skall avlösas mot ersättning i penningar.

Ersättningens belopp fastställs av länsstyrelsen och skall bestämmas till två och en halv gånger sammanlagda värdet av den på fastighetens delaktighetstal belöpande utdelningen från allmanningen för de senast förflutna tio åren. Länsstyrelsen skall utsätta viss dag, då löseskillingen senast skall hava erlagts och bevis därom inkommit till länsstyrelsen vid påföljd att förordnandet om avlösning eljest är förfallet.

Då beslutet om avlösning har vunnit laga kraft och bevis som avses i andra stycket har kommit in till länsstyrelsen, skall länsstyrelsen genast vidta de åtgärder som behövs för att en anteckning om avlösningen skall bli införd i fastighetsregistrets allmänna del.

Bestämmelser om vem som skall föra in uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del finns i 19 kap. 6 § fastighetsbildningslagen (1970:988). *Lag (2005:1209)*.

Om avyttring och förvärv av mark

9 § Till häradsallmänning hörande område må avyttras genom försäljning eller annorledes, om avsevärd förmån för delägarna därigenom vinnes samt avyttringen ej länder skogsskötseln å allmanningen till men eller om eljest synnerliga skäl föreligga till avyttringen. Rätt att besluta om dylik avyttring tillkommer delägarna. *Lag (2000:230)*.

10 § Om delägarna vill förvärva mark för häradsallmänningens utvidgning eller för annat för allmanningen angeläget ändamål, får de besluta därom. Beslutanderätt i sådant avseende tillkommer även allmänningstämman, om reglementet medger det. *Lag (2000:230)*.

11 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

12 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

13 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

14 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

15 § 1 mom. har upphävts genom *lag (2000:230)*.

15 § 2 mom. har upphävts genom *lag (2000:230)*.

15 § 3 mom. har upphävts genom *lag (2000:230)*.

16 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

17 § har upphävts genom *lag (2000:230)*.

Om avkastning och annan inkomst av häradsallmänning

18 § Till häradsallmänningens avkastning räknas i denna lag all den inkomst in natura eller i penningar som erhålles genom tillgodogörande av delägarnas rätt till allmänningen, i den mån sådant tillgodogörande skall ske för gemensam räkning, dock med undantag av kapitalinkomst som härflyter från allmänningen.

Till kapitalinkomst av häradsallmänning hänföres i denna lag medel som inflyta genom avyttring av mark från allmänningen, ersättning för mark som genom expropriation, inlösen enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område eller annat dylikt förfarande skiljes från allmänningen samt ersättning för nyttjande- eller servitutsrätt som genom sådant förfarande upplåtes å allmänningen ävensom sådan ersättning för skada eller intrång genom dylikt förfarande som bestämts att utgå i penningar på en gång.

19 § Behållen avkastning må användas eller fonderas för utdelning åt allmänningens samtliga delägare efter deras delaktighet i allmänningen eller för annat ändamål som är till gagn för delägarna.

20 § Rätt att besluta om användningen av behållen avkastning tillkommer delägarna.

Vilja delägarna använda fonderad avkastning till annat ändamål än det, för vilket fonderingen ägt rum, vare beslut därom icke giltigt, med mindre det biträts av röstande för ett sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst två tredjedelar av allmänningens hela delaktighetstal.

21 § Delägarnas beslutanderätt enligt 20 § må, utom för det fall som avses i andra stycket, genom reglementet helt eller delvis uppdragas åt allmänningsstyrelsen.

22 § Kapitalinkomst skall användas eller fonderas för verkställande av grundförbättringar å allmänningen eller för inköp av mark för allmänningens utvidgning eller för annat dylikt ändamål. Det tillkommer länsstyrelsen att på framställning av allmänningsstyrelsen meddela närmare föreskrifter om detta.

Om mark som förvärvats för kapitalinkomst säljs, skall köpeskillingen anses utgöra kapitalinkomst. I fråga om ränta på kapitalinkomst och om avkastning av mark som avses i andra stycket skall bestämmelserna i 19-21 §§ tillämpas. *Lag (2000:230)*.

Om allmänningsstyrelse, revisorer och allmänningstämma

23 § Ledamöterna i en allmänningsstyrelse skall vara bosatta här i landet, om inte länsstyrelsen för ett särskilt fall medger något annat. Ledamöterna får inte vara underåriga eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en allmänningstämma beslutar det, får en ledamot av en allmänningsstyrelse skiljas från sitt uppdrag innan tiden för uppdraget har gått ut.

Om en styrelseledamot avgår innan tiden för uppdraget har gått ut och det inte finns någon suppleant, skall övriga styrelseledamöter genast se till att en ny ledamot väljs för den tid som återstår. Om styrelsen ändå är beslutför och om det inte strider mot bestämmelserna i reglementet, får valet skjutas upp till nästa ordinarie allmänningstämma. *Lag (2002:370)*.

24 § Allmäningsstyrelse äga att själv eller genom ombud ej mindre gentemot tredje man handla å delägarnas vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda delägarna.

Vill styrelsen kära till delägarna, utlyser styrelsen allmäningsstämma för val av ombud att i tvisten föra delägarnas talan. Stämning skall anses delgiven då den blivit föredragen å stämman. *Lag (1970:436)*.

25 § Ledamot av styrelsen äga ej deltaga i behandlingen av fråga rörande avtal mellan honom och delägarna. Ej heller må han deltaga i behandlingen av fråga angående avtal mellan delägarna och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot delägarnas. Vad sålunda stadgats äga motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

26 § Styrelseledamöter som genom att överskrida dem tillkommande befogenhet eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda delägarna skada svara för skadan en för alla och alla för en. Vad nu sagts skall och gälla, där styrelseledamöter tillskynda tredje man skada genom överträdelse av denna lag, reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt.

27 § Allmäningsstyrelsens förvaltning och räkenskaper skola granskas av två eller flera revisorer som utses av delägarna eller på annat i reglementet angivet sätt.

Ej må den vara revisor, som är befattningshavare hos delägarna eller under det sistförflutna året handhaft bokföring eller medelsförvaltning för dem eller som intager en underordnad eller beroende ställning till ledamot av allmäningsstyrelsen eller till befattningshavare hos delägarna, åt vilken uppdragits att ombesörja bokföringen eller medelsförvaltningen eller kontrollen däröver, ej heller styrelseledamots eller sådan befattningshavares make eller den, som med honom är i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag eller är hans syskon eller med honom är i det svågerlag, att den ene är gift med den andres syskon.

Den tid för vilken revisor utses må ej utgå före nästa ordinarie allmäningsstämma.

Revisor må, ändå att den tid för vilken han blivit utsedd ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den eller dem som utsett honom.

Avgår av delägarna vald revisor innan den tid för vilken han blivit vald gått till ända och finnes ej suppleant, åligger det allmäningsstyrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor.

28 § Allmäningsstyrelsen skall årligen inom tid, som angives i reglementet, till revisorerna avlämna en av styrelsens ledamöter underskriven förvaltningsberättelse för det förflutna räkenskapsåret tillika med redovisning över inkomster och utgifter.

29 § Allmäningsstyrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera de kontanta medel och övriga tillgångar som stå under styrelsens förvaltning samt granska alla till förvaltningen hörande böcker, räkenskaper och andra handlingar. Av revisor begärd upplysning angående förvaltningen må ej av styrelsen vägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter som av delägarna meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot reglementet.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår inom tid som bestämmes i reglementet avgiva och till styrelsen överlämna en av dem underskriven berättelse över granskningen.

30 § Hava revisorerna i sin berättelse eller annan handling som framlägges å allmäningsstämma mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik

uppgift i handling som av dem granskats, eller hava de vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de som låtit sådant komma sig till last delägarna ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

31 § I reglementet må bestämmas att delägarnas beslutanderätt å allmäningsstämma skall utövas genom distriktsombud, utsedda på delägarstämmor för särskilda distrikt.

32 § Å delägarstämma äge envar ägare eller i 3 § omförmäld innehavare av fastighet inom distriktet, med vilken rätt till delaktighet i allmanningen är förenad, rösträtt efter grunden för sagda delaktighet, där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas.

För omyndig delägare röstar förmyndare som har vederbörande fastighet under sin förvaltning, eller där flera sådana förmyndare finnas, den som de bland sig utse. För oskiftat dödsbo, bolag eller annan samfällighet må ej mera än en person utöva rösträtt.

Frånvarande delägares rösträtt må å stämman utövas genom ombud. Ej må dock någon på grund av fullmakt rösta för mera än en delägare.

Ej må någon å delägarstämma för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mera än en tiondel av hela det delaktighetstal som är företrätt å stämman.

33 § Vad i 32 § är stadgat angående delägarstämma skall äga motsvarande tillämpning i fråga om allmäningsstämma, varå beslutanderätten utövas omedelbart av delägarna.

34 § Å allmäningsstämma, där beslutanderätten utövas genom distriktsombud, äge sådant ombud utöva rösträtt för det delaktighetstal beträffande allmanningen som sammanlagt tillkommer delägarna i det distrikt för vilket ombudet utsetts. Företrädes å stämman distrikt av flera ombud, äge dessa rösta för lika andel av sagda tal. Enskild delägare vare dock obetaget att, själv eller genom ombud, å stämman utöva rösträtt för honom tillkommande delaktighetstal, som i så fall avräknas från vederbörande distriktsombuds röstetal.

35 § Ej må någon själv eller genom ombud eller såsom ombud för annan å allmäningsstämma deltaga i behandlingen av fråga rörande avtal mellan honom och delägarna. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga angående avtal mellan dessa och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot delägarnas. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man.

Ledamot av allmäningsstyrelse må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken han är ansvarig, eller i val av revisor.

36 § Ordinarie allmäningsstämma skall hållas en gång om året å tid, som bestämmes i reglementet.

Å sådan stämma skola allmäningsstyrelsens förvaltningsberättelse för det förflutna räkenskapsåret jämte därvid fogad redovisning samt revisorernas berättelse för samma år framläggas, och skall å stämman frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid förvaltningsberättelsen omfattar företagas till avgörande.

Med nämnda fråga skall dock anstå till fortsatt stämma å viss dag, minst fyra och högst åtta veckor därefter, om så påfordras av röstande för ett sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmanningens hela delaktighetstal. Utöver sagda tid vare uppskov ej medgivet.

Val av allmäningsstyrelse och revisorer må företagas endast å ordinarie stämma, dock att fyllnadsval varom i 23 § sista stycket och 27 § femte stycket stadgas må äga rum å extra stämma.

37 § Allmäningsstyrelsen äge, när den finner lämpligt, utlysa extra allmäningsstämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angivande av skälet påfordra att styrelsen skall utlysa extra stämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själva utlysa stämma. Äro ej samtliga revisorer ense om stämmas utlysande, gälle den mening, varom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal deras mening som anse extra stämma böra hållas.

Extra stämma skall ock av styrelsen utlysas då det för uppgivet ändammål skriftligen påfordras av delägare med sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmänningens hela delaktighetstal eller den mindre del därav som må vara bestämd i reglementet.

Länsstyrelsen äge ock, när så finnes nödigt, anmoda allmänningsstyrelsen att utlysa extra stämma. Efterkommer allmänningsstyrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må länsstyrelsen själv utlysa stämma.

38 § Underlåter allmänningsstyrelsen att i föreskriven ordning utlysa ordinarie allmänningsstämma eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran som i 37 § tredje stycket sägs utlyst extra stämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, har länsstyrelsen att, på anmälan av delägare, ofördröjligen utlysa stämma.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, därest delägarstämma ej utlyses i föreskriven ordning.

Om reglemente

39 § Reglemente för häradsallmänning skall, utöver vad som följer av stadgandena här ovan, ange:

den ort där allmänningsstyrelsen skall hava sitt säte;

huru styrelsen skall sammansättas, den tid för vilken styrelsen skall utses samt grunderna för dess beslutförhet och för omröstning;

antalet revisorer samt för vilken tid dessa skola utses;

tiden för räkenskapsavslutning;

platsen för hållande av ordinarie allmänningsstämma;

det sätt varpå kallelse till allmänningsstämma skall ske och den tid före stämma, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna; samt

i vilka fall å allmänningsstämma må företagas ärende som ej angivits i kallelsen.

Skall enligt reglementet delägarnas beslutanderätt å allmänningsstämma utövas genom distriktsombud, skall reglementet tillika innehålla föreskrifter om den ordning, i vilken dessa skola utses.

40 § Delägarna skall upprätta förslag till reglemente. Förslaget skall underställas länsstyrelsen för prövning och fastställelse. Länsstyrelsen skall pröva om förslaget är lagenligt och lämpligt. Länsstyrelsen får göra de ändringar i förslaget som behövs. *Lag (1990:90)*.

41 § Länsstyrelsen får medge att ett fastställt reglemente ändras. Framställning om ändring av reglementet får göras av delägarna eller den minoritet av dem, som bestämts i reglementet. Har framställningen gjorts av en minoritet skall delägarna få tillfälle att yttra sig innan ärendet avgörs. *Lag (1990:90)*.

Om talan mot allmänningsstyrelse och revisorer

42 § Varder talan å allmänningsstyrelsens förvaltning under den tid förvaltningsberättelse omfattar ej anställd inom sex månader från det berättelsen framlades å allmänningsstämma, vare så ansett som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utän hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna anställas mot honom, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handlingen.

43 § Talan mot revisor enligt 30 § må ej anställas sedan två år förflutit från det revisorerens berättelse framlades å allmäningsstämma, utan så är att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

Om laga domstol

44 § Delägarna i häradsallmänning skola i de mål, för vilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under allmän underrätt i den ort där allmäningsstyrelsen har sitt säte.

Om vissa till socknar hörande allmänningar

45 § Har häradsallmänning enligt regeringens medgivande delats mellan socknarna inom häradet under villkor att varje socken tilldelad allmäningslott ej finge skiftas mellan hemmanen i socknen, skall vad i denna lag är stadgat om häradsallmänning i tillämpliga delar gälla om sådan till socken hörande allmänning.

För varje dylik allmänning skall i den ordning som i 40 § sägs uppgöras och fastställas reglemente med bestämmelser rörande allmänningens förvaltning. *Lag (1975:678).*

46 § har upphävts genom *lag (1975:678).*

Om överklagande

47 § 1 mom. Menar delägare att beslut som fattats å delägar- eller allmäningsstämma icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglementet, må han hos länsstyrelsen föra talan mot beslutet genom besvär, vilka jämte beslutet skola hava inkommit inom en månad efter beslutets dag. Försummas det, vare rätt till talan förlorad. Ändå att talan föres mot beslutet, skall det gå i verkställighet, där ej länsstyrelsen annorlunda förordnar.

Utslag varigenom delägar- eller allmäningsstämmas beslut upphävts eller ändrats gälla jämväl för de delägare som ej klagat.

47 § 2 mom. En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (1995:13).*

Övergångsbestämmelser

1952:166

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954; dock må redan dessförinnan förslag till reglemente i enlighet med lagens bestämmelser uppgöras och fastställas.

Genom denna lag upphäves lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar. Nämnda lag skall likväl fortfarande äga tillämpning i fråga om brott mot lagen som begåtts före den 1 januari 1954.

Äger enligt avtal, som träffats före den 1 januari 1934, arrendator av kronan tillhörig jordbruksdomän eller ecklesiastikt löneboställe rätt att tillgodonjuta till domänen eller bostället hörande andel i häradsallmänning, vare arrendatorn berättigad att under den tid avtalet gäller utöva jordägaren tillkommande rösträtt i frågor rörande allmänningen.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

1990:90

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

I fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre föreskrifter.

Frågor, som enligt bestämmelser i reglementen skall prövas av regeringen, skall i stället prövas av länsstyrelsen.

1995:13

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

2000:230

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

2. Bestämmelserna i 14 och 15 §§ skall dock fortfarande tillämpas i fråga om mark som införlivats med häradsallmänning, eller sådan sockenallmänning som avses i 45 §, genom förordnande som har meddelats före lagens ikraftträdande